

Відміна відкритих торгів у разі відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг за Постановою № 1178

Пунктом 50 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі — Особливості), визначено вичерпний перелік підстав для відміни торгів з ініціативи замовника.

Так, замовник відмінює відкриті торги у разі:

відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг;

неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель, з описом таких порушень;

скорочення обсягу видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг;

коли здійснення закупівлі стало неможливим внаслідок дії обставин непереборної сили.

У цій статті детально розглянемо підставу відміни відкритих торгів у разі відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг (підпункт 1 пункту 50 Особливостей).

У яких випадках можна застосувати підставу «відсутність подальшої потреби»

Приклад 1

Замовником була запланована і проведена закупівля генератора, але під час закупівлі такий генератор на безоплатній основі замовнику було передано благодійною організацією. Отже, відсутня подальша потреба в закупівлі цього товару. З прикладом такої закупівлі і розгляду скарги по ній ознайомтесь нижче.

Рішення АМКУ від 03.04.2023 № 4069, закупівля №
[UA-2023-02-24-001390-a](#)

Скаржник: повідомляє про порушення замовником порядку проведення процедури закупівлі та просить, зокрема, зобов'язати замовника скасувати рішення про відміну.

Замовник: зазначає, що процедура закупівлі передбачалася для безперервного забезпечення електричною енергією КП «Луцька центральна районна лікарня». Оскільки КП «Луцька ЦРЛ» безкоштовно отримало генератор від благодійної організації, потреба у процедурі закупівлі відсутня.

Рішення АМКУ: скаржник не довів та документально не підтвердив неправомірність відміни замовником процедури закупівлі з наведеної вище підстави, у зв'язку з чим відсутні підстави для задоволення скарги в цій частині.

Приклад 2

Уявімо, що воєнний стан завершився, а в замовників можуть бути оголошені закупівлі, потреба в яких зникне, але обов'язково потрібно мати обґрунтування та документальне підтвердження того, що відсутня подальша потреба в такій закупівлі.

У яких випадках краще не застосовувати підставу «відсутність подальшої потреби»

Приклад 1

З практики вбачається, що дуже часто підставу для відміни «відсутність подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг» замовники застосовують, коли скорочується фінансування по закупівлі.

Але хочу звернути увагу, що в разі скорочення фінансування краще використати підставу «скорочення обсягу видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг», оскільки, якщо буде оскарження рішення замовника в частині відміни закупівлі, Комісія може дійти висновку, що замовник не довів та документально не підтвердив правомірність відміни закупівлі з наведеної підстави, а тому замовник, відмінивши торги, порушив вимоги Особливостей у цій частині.

Саме таке рішення прийнято по закупівлі № [UA-2023-02-14-003007-а](#). Детальніше про нього читайте в статті [«Оскарження відміни: відсутність / наявність подальшої потреби в закупівлі необхідно ще довести»](#).

Приклад 2

Коли замовники відмінюють відкриті торги через відсутність подальшої потреби, а потім знову оголошують аналогічну процедуру відкритих торгів і виявляється, що потреба не відпала.

Звісно, якщо розглянути законодавство, то ні [Закон України «Про публічні закупівлі»](#), ні Особливості не містять обмежень щодо здійснення закупівель товарів, робіт або послуг за тим самим предметом закупівлі повторно у разі виникнення потреби протягом поточного року. Але оголосивши аналогічну закупівлю повторно після попередньої відміни, оскільки відпала потреба, замовник спростовує попереднє рішення про відміну через те, що відпала потреба.

Також зверніть увагу, що навіть серед ризик-індикаторів, затверджених наказом Міністерства фінансів України від [08.10.2020 № 647](#), є індикатор-ризик «*Безпідставна відміна тендеру*», коли замовник відмінює тендер через відсутність подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг, однак до кінця року оголошує такий самий тендер за тим самим предметом закупівлі.

Нижче на скріні можна побачити, як спрацьовує такий ризик:

Моніторинг UA-M-2023-04-05-000070

Моніторинг створено: 05.04.2023

Статус: порушення виявлені

Етапи закупівлі:

- Укладання та виконання договору

Підстави для проведення моніторингу:

- Ризик-індикатор
- Виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення

Ризики, що спрацювали:

- **RISK-1-16** — Несвоєчасне укладення замовником договору про закупівлю за результатами проведення конкурентної процедури закупівлі
- **RISK-2-11** — Безпідставна відміна тендеру

Натисніть на назву розділу, який Вас цікавить, щоб відкрити подробиці.

[Рішення про початок моніторингу](#)

Отже, у разі відміни тендеру через те, що відпала потреба, замовник повинен обґрунтувати таке рішення і підтвердити, **що потреба дійсно відпала. У разі оскарження відміни вашої процедури закупівлі рекомендуємо мати документальне підтвердження такої відміни, наприклад листи вищестоящих органів, службові записки ініціаторів закупівлі тощо.**

Алгоритм відміни у разі відсутності подальшої потреби

Відповідно до пункту 50 Особливостей у разі відміни відкритих торгів замовник протягом одного робочого дня з дати прийняття відповідного рішення зазначає в електронній системі закупівель підстави прийняття такого рішення.

Щоб правильно відмінити процедуру закупівлі, необхідно дотримуватися таких кроків:

правильно встановити підставу для відміни відкритих торгів;

підготувати протокол уповноваженої особи про прийняття рішення про відміну відкритих торгів. Повною мірою описати підстави відміни в протокольному рішенні. З прикладами таких протоколів, наприклад [протоколом відміни відкритих торгів через відсутність подальшої потреби](#), ознайомтесь у розділі «[Зразки замовникам за Особливостями з 19.05.2023](#)»;

до протоколу мати в наявності відповідні підтвердні документи, правову позицію,

підкріплену нормативно-правовими актами / іншими документами, які будуть слугувати підтвердженням правомірності прийнятого рішення;

протягом одного робочого дня з дати прийняття відповідного рішення зазначити в електронній системі підстави прийняття такого рішення.

Враховуючи викладене, впливають такі рекомендації замовникам для застосування даної підстави:

Визначити конкретну обставину відміни торгів. Тобто яка з підстав повною мірою відповідає обставинам, що виникли.

Не плутати підстави «відсутність подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг» та «скорочення обсягу видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг»;

При відміні процедури закупівлі доцільно належним чином проаналізувати обставини і описати підстави відміни в протокольному рішенні, а також мати в наявності відповідні підтвердні документи, обґрунтування, правову позицію, підкріплену нормативно-правовими актами / іншими документами, які будуть слугувати підтвердженням правомірності прийнятого рішення.

У разі відміни тендеру через те, що відпала потреба, замовник повинен обґрунтувати таке рішення і підтвердити, **що потреба дійсно відпала.**

При оскарженні рішення про відміну торгів мати належне документальне підтвердження правомірності прийняття рішення.

Читайте також на порталі [«Торги без аукціону: як обґрунтувати та нащо воно треба?»](#).